

ชื่อเรื่อง	การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จังหวัดหนองบัวลำภู
ผู้วิจัย	นางยุพิน ศรีหรั่ง
กรรมการควบคุม	อาจารย์วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย ลำด่วน และรองศาสตราจารย์พิทักษ์ น้อยวังคลัง
ปริญญา	ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2549

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัจจุบันกำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว และสิ่งสำคัญประการแรกของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมคือ การศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาทั้งประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชนชาติ วัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อของผู้คน รวมถึงศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่มีการสืบทอดกันมาจนกลายเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ และศึกษาศักยภาพจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ จังหวัดหนองบัวลำภู โดยศึกษาจากเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้นำในการจัดการ ผู้ร่วมหรือผู้ช่วยในการจัดการผู้รู้ในท้องถิ่น และกลุ่มนักท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง แบบสังเกตชนิดมีส่วนร่วม และชนิดไม่มีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา แล้วนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ในการศึกษา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จังหวัดหนองบัวลำภู ผู้วิจัยใช้สนามในการศึกษาคือ วัดถ้ำเอราวัณ วัดถ้ำสุวรรณคูหา วัดถ้ำกลองเพล วัดเจริญทรงธรรม (โบสถ์สี่ไม้) และอุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ โดยผู้วิจัยได้ยึดแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ด้านประวัติ และความเป็นมา (2) ด้านสภาพที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม (3) ด้านโบราณสถานและสิ่งแวดล้อม (4) ด้านชุมชนที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้ (1) วัดถ้ำเอราวัณ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดหนองบัวลำภู ภายในวัดมีถ้ำต่าง ๆ มากมาย ประกอบกับมีความงดงามที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ อาทิ หินงอกหินย้อยที่มีรูปทรงแปลกตาที่หาชมได้ยาก (2) วัดถ้ำสุวรรณคูหา เป็นวัดที่มีโบราณสถานวัตถุ ที่กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มี

ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์จังหวัดหนองบัวลำภู (3) วัดถ้ำกลองเพล เป็นวัดที่มีชื่อเสียงทางด้านวิปัสสนา โดยเฉพาะมีพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง คือหลวงปู่ขาว อนาลโย ในสายหลวงปู่ฝั้น ฐริทัตโต และเป็นสถานที่ที่ล้อมโอบศรัทธาแก่ ประชาชน บุคคลทั่วไปทั้งภาค อีสาน และภาคอื่น ๆ ในประเทศ (4) วัดเจริญทรงธรรม เป็นสถานที่ตั้งโบสถ์ไม้ที่สร้างด้วย ไม้ตะเคียนทั้งหลัง และมีอยู่แห่งเดียวในภาคอีสาน (5) อุทยานแห่งชาติภูเก้า - ภูพานคำ เป็นอุทยาน แห่งชาติลำดับที่ 50 ของประเทศ พื้นที่ส่วนภูเก้าและส่วนภูพานคำ เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญทั้งทางธรรมชาติ ได้แก่ สภาพป่า สัตว์ป่า และ แหล่งน้ำซึ่งเป็นต้นน้ำของทะเลสาบเหนือเขื่อนอุบลรัตน์ และสภาพทางธรณีที่น่าสนใจเป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาหาความรู้ และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของ ประชาชนทั่วอีกด้วย

วิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางสำหรับการศึกษาไว้ 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ด้านการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (2) ด้านรูปแบบการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (3) วิเคราะห์ ด้านการต้อนรับนักท่องเที่ยว (4) วิเคราะห์ด้านที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก (5) วิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว สรุปได้ว่า ด้านการ จัดการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งนี้ ยังไม่มีการจัดการ และรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็น แนวทางชัดเจน เนื่องจากยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐบาลอย่างเป็นทางการ และ ขาดงบประมาณในการจัดการ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการบริหารจัดการกันเองภายในวัด และชุมชน ทั้งนี้ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในแหล่งท่องเที่ยว คือชุมชนขาดองค์ความรู้เรื่องจัดการท่องเที่ยว อาทิ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การให้บริการมัคคุเทศก์ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการการท่องเที่ยว

โดยสรุปแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่งนี้ ล้วนเป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจ คือ เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งที่ ทรงคุณค่า ประกอบไปด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่สำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการสนับสนุน และเร่งให้เกิดให้เกิดการพัฒนา ด้านจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดหนองบัวลำภูต่อไป

TITLE Cultural Tourism Management of Nongbualamphu Province
AUTHOR Mrs. Yupin SriRing
ADVISORS Mr.Wannasakpijit Boonserm, Asst. Prof. Somchai Lamduan, and
Assoc. Prof. Pitak Noivangklang
DEGREE M.A **MAJOR** Cultural Science
UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2006

ABSTRACT

The cultural tourism is currently on the interest of tourists. The most important consideration to cultural tourism is education which is needed to study the national origins, culture, thought, belief, as well as the tradition. These are inherited through generations and finally become the valuable property deserved for preservation.

The research aims to study both cultural and natural tourism destinations, as well as the competency in tourism management of Nongbualamphu province. The data are gathered from related literatures and personal interview. Interviewees are included; management leaders, management assistants, local gurus, and tourists. The questionnaire is used in personal interview method. The data are collected by the following instruments: non-formal interview, participated inspection, and non- participated inspection. Then data are analysed by various issues aiming to study.

The results are presented in a descriptive analysis as the following. In the analysis of cultural and natural tourism destinations in Nongbualamphu province, the researcher emphasizes to study the competency of each destination. There are Wat Tham Erawan (The Temple of Three-head Elephant Cave), Wat Tham Suwankuha (The Temple of Golden Hall Cave), Wat Tham Klongphen (The Temple of Wooden Drum Cave), Wat Cheroen Songtham (The Temple of Wooden Hall), and Phoo Kao - Poo Pankham National Park. There are 4 research aspects that the researcher used in analysis; (1) History and origin, (2) Location and surrounding, (3) Historical spot and environment, (4) Community . Results of analysis are as the following. (1) Wat Tham Erawan is the famous tourism destination of the province. There are many caves which are magnificent with amazing shape stalagmites and stalagmites. These are created by natural phenomenon. (2) Wat Tham

Suwankuha is the temple that preserve ancient artefacts. These items are registered to the Department of Fine Arts. This temple associates with history of Nongbualamphu province. (3) Wat Tham Klongphen is famous in meditation practice. It is the temple where the respectful monk, the Reverend Grand Father Kao Analyo, used to stay. He is the follower of the Reverend Grand Father Phan Phurithatto. This temple is widely respected by the north-eastern and national people. (4) Wat Cheroen Songtham is the only temple in the north-east of which temple hall made of Malabar ironwood. (5) Phoo Kao - Poo Pankham National Park is the 50th national park established. It is located in the upper north-east with important natural resources; forest, wildlife, source of water to Ubonrat Dam in Khon Kaen province, and geography enviroment which is benefit for scientific study and research. The park is well known for recreation place for the general public.

In the analysis of cultural tourism management, the researcher emphasizes to study in these following aspects (1) Management of cultural and natural tourism, (2) Pattern of management in tourism, (3) Analysis of tourist reception, (4) Accommodation and facility, and (5) Tourism attraction. In summary, all five destinations are lack of management. The pattern of management is not clearly specify to certain organization. There is not sufficient in government support and budget. Main problems are related to tourism management know-how such as deficiency of management knowledge, tour guide service, and tourism activities which are important to tourism management.

In conclusion, from the study, the researcher has found competency in these tourism desinations. They are interested in the aspects of natural beauty, culture, and historical value. They are deserved for supportive and developmental efforts to promote being important cultural and natural tourism destination of Nongbualamphu province.

